
"Sprostowanie prasowe w świetle prawa", K. Stępińska, Warszawa 1964 : [recenzja]

Palestra 9/1(85), 74-75

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

4. Stowarzyszenie pn. Polski Czerwony Krzyż

Przedwojenne przepisy o organizacji społecznej pn. Polski Czerwony Krzyż zostały zastąpione przepisami ustawy z dnia 16 listopada 1964 r. o PCK (Dz. U. Nr 41, poz. 276). Ustawa określa cel i zadania tej organizacji oraz jej naczelne organy, nadaje jej osobowość prawną i stanowi, że PCK jest jedynie prawnie uznanym polskim Stowarzyszeniem Czerwonego Krzyża na obszarze PRL.

Znak i nazwa Czerwonego Krzyża i PCK podlegają szczególnej ochronie prawnej.

S.M.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

K. Stępińska: *Sprostowanie prasowe w świetle prawa*. PWN. Warszawa 1964 r., s. 116.

Znaczenie i oddziaływanie prasy w świecie współczesnym stwarza konieczność ochrony obywateli przed nadużyciami, jakie mogą być popełnione w treści druku, emisji radiowej, telewizyjnej czy też w kronice filmowej. Nic bowiem tak nie zagraża dobremu imieniu, dobrej opinii, czci, honorowi (bo tak bywa określane to podstawowe niematerialne dobro człowieka), jak nadużycie środków masowej informacji. Nic więc dziwnego, że we wszystkich niemal ustawodawstwach przewidziane są odpowiednie środki zabezpieczające przed naruszeniem czci. Ustawodawcy wielu krajów zdawali sobie sprawę z tego, jak bardzo słabym środkiem obrony jest tu ochrona sądowa. Toteż w licznych ustawodawstwach spotykamy się z instytucją sprostowania prasowego jako środka najlepiej zabezpieczającego interesy osób, których prawa zostały naruszone treścią druku.

Tej właśnie instytucji sprostowań prasowych poświęcona jest omawiana książka, która — jak dowiadujemy się ze wstępu pióra prof. Jerzego Sawickiego — stanowi fragment obszernej pracy doktorskiej. Autorka zapoznaje czytelnika z systemem sprostowań przyjętym w ustawodawstwie francuskim i niemiecko-austriackim oraz z rozwiązaniami ustawodawstwa szwajcarskiego, duńskiego i ustawodawstw anglosaskich. Wiele miejsca instytucji sprostowania poświęcają także omówione przez autorkę ustawodawstwa prasowe Węgier i Jugosławii.

Trzon pracy stanowią jednak rozważania dotyczące sprostowania prasowego w prawie polskim. Autorka, po omówieniu przepisów międzywojennych, analizuje problemy, które wyłoniły się na tle praktyki sądowej w Polsce Ludowej i porusza kwestię obowiązywania czy też nieobowiązywania przepisów o sprostowaniu zawartych w dekreście z 1938 r. W tej części książki przedstawione są również polskie projekty prawa prasowego.

Z końcowych wniosków autorki wynika, że instytucja sprostowań czy też wyjaśnień prasowych nie może być pominięta w naszym ustawodawstwie. Nie nadaje się oczywiście do usankcjonowania, a to ze względu na liczne braki i niedostosowanie do obecnych warunków, system przyjęty w dekreście prasowym z 1938 r. Jedynie gruntowna modyfikacja instytucji sprostowań może zapewnić dostateczną ochronę praw jednostki przed krzywdą, jaka może być jej wyrządzona przez prasę lub przez inne masowe środki informacji. Właściwie ukształtowana instytu-

cja sprostowań będzie mogła być odpowiednim korelatem dla wolności prasy, zapewniając zarazem społeczeństwu ochronę przed dezinformacją.

Autorka wskazuje na zakończenie szereg warunków, którym powinna odpowiadać instytucja sprostowania. Do najważniejszych z nich należą:

1. Zabezpieczenie prasy przed obowiązkiem zamieszczania sprostowań, których treść nie jest zgodna z prawdą, choćby odpowiadały one wymaganiom formalnym.
2. Objęcie prawem do sprostowania wszystkich podstawowych środków informacji masowej, a więc poza prasą również audycji radiowych, telewizyjnych i kroniki filmowej.
3. Zastąpienie określenia „sprostowanie”, które niejako z góry zakłada rację prostującego, terminem „wyjaśnienie”.

Jeśli chodzi o sprawę sankcji za niezamieszczenie sprostowania, to odpowiednią sankcją powinna być kara grzywny i ewentualnie kara aresztu.

Kodeks karny i prawo o wykroczeniach wraz ze skorowidzem rzeczowym. Ważniejsze ustawy szczególnie. Wyd. XIII. Wyd. Fawn. Warszawa 1964 r., s. 688.

Kolejne XIII wydanie kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach z licznymi przepisami związkowymi i szczególnymi nie zawiera zbyt wielu zmian w stosunku do wydania poprzedniego.

Przepisy zawarte w zbiorze zaktualizowane zostały według stanu prawnego na dzień 15 marca 1964 r. W zbiorze zamieszczono ponadto wyciągi z kilku nowych ustaw wydanych w 1963 r., a zawierających przepisy karne, m. in. z ustawy o substancjach trujących, ustawy o znakach towarowych i ustawy o rybołówstwie morskim.

Z zagadnień socjalistycznego państwa i prawa. Wybór z literatury krajów socjalistycznych. PWN. Warszawa 1964 r., s. 440.

Przekłady artykułów obcych autorów nieczęsto można odnaleźć w naszych czasopiśmie prawniczych, a wydania zbioru takich artykułów (w formie książkowej) po wojnie chyba jeszcze nie mieliśmy. I właśnie taki zbiór, opracowany pod odpowiednim kątem widzenia, ukazał się ostatnio. Daje on możliwość wielostronnego przeglądu problematyki nurtującej naukę w państwach socjalistycznych, pozwala na porównania i wreszcie na wyciągnięcie praktycznych wniosków „na własnym podwórku”.

Omawiany zbiór zawiera wybór artykułów opublikowanych w prawniczych i politycznych czasopiśmie radzieckich, czeskich, bułgarskich, rumuńskich, węgierskich, jugosłowiańskich i niemieckich. Wybór został przygotowany i opracowany przez dra Emila Merza i ma na celu zapoznanie czytelnika polskiego z nurtem myśli teoretycznej nauki o państwie i prawie w krajach socjalistycznych. Problematykę zbioru można określić jako dotyczącą trzech podstawowych zagadnień: zagadnień metodologicznych nauki o państwie i prawie, zagadnień z dziedziny teorii państwa i zagadnień z dziedziny teorii prawa.

Problemy poruszone w artykułach dotyczą m. in. przewyciężenia następstw kultu jednostki (P. Nedbałto i E. Nazarenko), sprzeczności w zakresie prawa róż-